

אני פו מה היה

אני זו שבחרתי. אף א
המשפחה שלי • הצווא

ונתחיל מההתחלה.

הגעתי לארץ בגיל 8. נולדתי וגדלתי בז'יטומיר, אוקראינה. בזמן פיצוץ הכור האטומי בצ'רנוביל נשבו הרוחות לכיוון עירנו. לכן נחשב אזור המגורים שלנו לאזור סיכון, וילדי המקום צורפו לפרויקט ההצלה של ילדי צ'רנוביל מטעם צעירי אגודת חב"ד. הייתי בת שמונה כשהגעתי; במסגרת הפרויקט.

נקלטתי מייד בכיתה ב'. לא הלכתי לאולפן; תפסתי את העברית מהר מאוד. מהר מדי.

אחרי כחצי שנה טסתי חזרה. המשפט הראשון שאמרתי לאמא ולסבתא שהגיעו לפגוש אותי בשדה התעופה היה: "כפר חב"ד הוא המקום שאגור בו בעתיד, ישראל תהיה הבית שלי". הן לא התפעלו מדבריי. הן היו רגילות למקורות שלי, לעובדה שאני ילדה שובבה, יצירתית וסקרנית. בסופו של דבר, הייתי אז רק בת שמונה.

זמן קצר אחר כך התחלתי ללמוד בבית הספר היהודי. בית הספר הציע לימודים בחינם, ואף מימן את ההסעה, וזה מה שמשך את אמא שלי. רשמו אותי לבית ספר יהודי. מכיתה ב', בעצם, אני לומדת בחב"ד. בית הספר שם הוא 'גימנסיה', ברמה גבוהה, ואני הייתי תלמידה מצטיינת. כשהייתי בכיתה ב', זכיתי במקום השני באוקראינה בתחרות בחשבון. למדתי שם עד סוף כיתה ח.

כתלמידת בית הספר של חב"ד בז'יטומיר קיבלתי גם את שמי היהודי. בילדותי נקראתי תניא. זהו שם רוסי נפוץ. אני חשבת שזהו שם יהודי, על שם ספר התניא, וכך גם כתבתי תמיד, לא טניה אלא תניא. אבל הצוות בבית הספר חשב שאני צריכה שם יהודי מובהק. כל הילדות בחרו לעצמן שם יהודי שבו הן נקראו ליד ספר התורה. אמא הסכימה, אבל עמדה על כך שהיא זו שתבחר עבורי את השם. נתנו לה רשימת שמות יהודיים לבחירה. לאחותה התאומה של

דת לחשוב ורה אילו...

לא עשה זאת בשבילי • זו
סבתא • החלום על בית חם

מושקא וינר מספרת על הדרך הכפולה מז'יטומיר לפנימייה לילדות צ'רנוביל בכפר חב"ד:

אל תשאלו אותי למה רציתי דווקא את הארץ. פה הרגשתי הכי בטוח. יש פה משהו... אני רואה פה לאורך כל הדרך נסים ששומרים עליי. רוצה דוגמה? בזמן מלחמת לבנון יצאנו לטיול בגליל. ההסעה התעכבה ויצאנו שעה אחרי המועד המתוכנן. פתאום באמצע הדרך מודיעים לנו שהמסלול השתנה; חוזרים. מה קרה? נפל טיל בדיוק באתר שבו היינו אמורות לבקר! תחשבי רק מה היה קורה אילו יצאנו בזמן...

אני לא קשורה לשם, לז'יטומיר. לא בגוף ולא בנפש. נכון, שם יש לי אמא; אבל כאן, בפנימייה, זו המשפחה שלי. אלו לא חברות, אלו האחיות שלי. עברנו הרבה ביחד: רגעים שמחים, כאבים, קשיים. בפנימייה למדתי לוותר, להקשיב. גיליתי שאפשר לשתף, לספר את התחושות שלך למישהו אחר. הרבה ממה שאני נזקקת לזכות הפנימייה.

לפני שלושה חודשים, ב"ז בחשוון השנה, התחתנתי. הייתם צריכים לראות את החברות שלי בחתונה. הן התקשטו כמו אחיות, והכינו לי ריקוד בהפתעה. זה היה רגע כל כך מרגש!

הייתי כבר עמוק בתוך היהדות, אבל זו הייתה יהדות של בית ספר. כל זמן שהייתי בפנימייה, הייתי הצדיקה! אבל כשיצאתי לחופשות, עשיתי לא מעט שטויות. היו לי הרבה מצבי שבירה. מחשבות כמו 'מה נסגר איתי?! אפשר לעשות כזה כיף בשבת, אז למה אני ככה?'. מצד שני, כשחיללתי שבת, הייתה לי תחושה של החמצה, 'אוף, איבדתי את הכיף של השבת'. לא היה נחמד.

אז צלצלו באוזניי המילים של סבתא שלי זיכרונה לברכה. הייתי בת 10 כשהיא נפטרה, וממש דקות ספורות לפני מותה היא אמרה לי: "בחרי לך דרך אחת, ולכי בה עד הסוף, עם כל הקושי ועם כל הטוב שבה". האמת היא שאיני יודעת אם סבתא כיוונה ליהדות, היא הרי לא יישמה זאת בחייה. אבל המילים שלה ליוו אותי ושמרו עליי. אמרתי לעצמי: 'התחלתי ללכת בדרך היהדות, התמידתי בה!'

צוות הפנימייה תמך בי. תמיד העניקו לי את ההרגשה שנתנים בי אימון. וזה עזר. חשתי אחריות.

קיבלתי צמרמורת. מאותו רגע התחברתי באופן רציני. אני יודעת, אני מרגישה, שהרבי נמצא איתי.

בגיל 15 התחברתי לרבי. אני מרגישה שהרבי הוא אבא שלי. אבא ביולוגי אין לי. הרבי הוא לא כמו אבא בשבילי, הרבי הוא האבא שלי. אבא יכול לאהוב, לכעוס, להעניק, לדרוש. אבא זה אבא.

הכול התחיל מתעלול של ילדות. חברה ניסתה לשכנע אותי לכתוב לרבי. צחקתי לה. אמרתי: "בואי נראה אם זה 'עובד'". לקחתי סתם פתק שהיה לי ביד. מצד אחד היו כתובות בו משימות שהיה עלי לבצע, מהצד השני שרטוט של שינוי שרציתי לערוך בריהוט בחדר שלי. הכנסתי את הפתק הזה ל'איגרות קודש' של הרבי, והבלתי ייאמן קרה. קיבלתי תשובה מהרבי! הספר נפתח במכתב שהתייחס לשינוי: "משנה מקום משנה מזל".

קיבלתי צמרמורת. מאותו רגע התחברתי באופן רציני. אני יודעת, אני מרגישה, שהרבי נמצא איתי. מלווה אותי בכל דרכי. לא יוצא לי ממש לכתוב לרבי, אבל לדבר - המון. אני

סבתא קראו חיה, והנה אמא רואה ברשימה את השם חיה מושקא. כך הפכתי לחיה מושקא. בתעודת הזהות ובפדיון נפש אני תניא חיה מושקא, אבל בחיים אני פשוט מושקא.

לקראת המעבר לתיכון הייתי נחרצת. אמרתי שאני מתחילה תיכון בארץ ישראל אמא הבינה שאין עם מי להתווכח. ואז שוב הגעתי במסגרת פרויקט ילדי צ'רנוביל. הגעתי לארץ בפעם השנייה. הגעתי הביתה!

בלימודים הייתי בסדר. נכנסתי לכיתה ט בבית-רבקה בכפר חב"ד וגרתי בפנימיית צ'רנוביל לבנות בבניין השכן. עברית ידעתי. בחשבון הרמה באוקראינה הייתה גבוהה מאוד, כך שהשתלבתי בקלות. בלימודי קודש - זה כבר משהו אחר. מה למדתי שם? סיפורי פרשת השבוע. זה הכול. ופתאום הכול חדש. היום, אני אוהבת לימודי קודש, וזה בזכות המורות שלי. היו לי מורות מדהימות. דינים, למשל, העבירו את השיעור בצורה שממש בא לך לקיים את הנלמד. החדירו בנו את הכיף של לפתוח ספר, לבדוק ולמצוא את ההלכה הנחוצה.

תקופת התיכון זכורה לי כתקופה כיפית. תמיד היו כמה מורות שאפשר לפנות אליהן בכל רגע, ולקבל תמיכה בכל מה שזקוקים. אחת המורות מהתיכון היא עד היום המשפיעה שלי. כתלמידת תיכון תמיד היה מישהו מוכן לעזור לי: המורים, צוות הפנימייה. גם אם נכשלתי, הושיטו לי יד. כמו לילד קטן שמועד ונופל, כך גם לי.

לא רציתי לבקש עזרה, לא סיפרתי מה עובר עליי. משפחת השלוחים הזמינה אותי לשבתות. שימשתי גם כמורה לעברית בבית הספר, אבל לא שיתפתי אותם במצב שלי ובמצוקה שלי. השליח בכלל לא ידע מה המצב אצלי. אפילו בערב יום כיפור לא אכלתי אוכל מבושל. ביום כיפור עצמו צעדתי לבית הכנסת, מרחק של 50 דקות הליכה. בהפסקה שבין שחרית למנחה צעדתי חזרה הביתה, פגשתי את אמה ששבה מהעבודה, וחזרתי לבית הכנסת לתפילת מנחה. לפני תפילת נעילה התעלפתי. צנחתי ונפלתי הישר לידיה של השליחה. זו בעצם הייתה תחילתה של היכרות עמוקה בינינו. עד עכשיו אנחנו בקשר.

תקופת התיכון זכורה לי כתקופה כיפית. תמיד היו מורות שאפשר לפנות אליהן בכל רגע, ולקבל תמיכה בכל תחום.

באחת השבתות התפרצתי. פתאום כל הקושי של כל שבעת החודשים האחרונים יצא. סיפרתי לשליחה הכול. בכיתי: אני רוצה חזרה לארץ! והיא הבטיחה: "אעשה כל מה שאוכל כדי לעזור לך לחזור לפנימייה בכפר חב"ד". לא התרגשתי מההבטחה. הייתי שבעה מהבטחות סרק. אבל הפעם זה היה שונה. השליחה הזו אכן התכוונה למה שהיא אמרה, ופעלה למעני.

זה היה ביום ההולדת שלי, ט' בשבט. מלאו לי 17. הייתי לבדי בבית. עבור אמא שלי התאריך העברי לא נושא משמעות, כך שהיא לא חגגה לי באותו יום. בערב, לקראת י' שבט, לקחתי בידי את ספר 'איגרות קודש' שהיה לי, חיבקתי את הספר ודיברתי אל הרבי. אמרתי לרבי שיש לי היום יום הולדת, ואני לא מבקשת כלום. אני לא מבקשת מתנות ומסיבות. אני רוצה אך ורק לחזור לארץ, לבית שלי, להמשיך ללמוד, להתקדם. אמרתי לרבי: "אני מבקשת ממך לחזור לארץ".

פתחתי את הספר. בעמוד שפתחתי היה מכתב מענה ליום הולדת, עם הוראה לנהוג במנהגי יום ההולדת, וברכה להצלחה בגשמיות וברוחניות. זה היה כבר יותר מדי עבורי. אפילו עכשיו כשאני נזכרת, העיניים שלי כבר רטובות. חיבקתי את הספר ופרצתי בבכי. אמא חזרה מהעבודה ומצאה אותי מתמוגגת בבכי. היא לא הצליחה להבין מה קורה. זה היה ביום רביעי. ביום שישי קיבלתי הודעה טלפונית מהשליח. הוא דיווח שהוא משתדל לארגן לי טיסה לארץ, ונראה לו שיש סיכוי.

הרבי בחר את ילדי צ'רנוביל, תמונה מחיי הפנימייה

"עברנו הרבה ביחד" מושקא והחברות בכפר חב"ד

מדברת אל הרבי, ואחר כך מקבלת את תשובותיו. פותחת את הספר ומוצאת התייחסות בדיוק לנושא שמטריד אותי, או יום יומיים אחר כך שומעת שיחה העוסקת בדיוק באותו עניין. התשובה נוחתת עליי. תמיד.

במהלך לימודי בתיכון סבתא נפטרה. אמא עברה תקופה לא קלה. אני בתה היחידה, והיא ביקשה שאחזור הביתה. לא רציתי. אז כבר הרגשתי שהפנימייה היא הבית שלי וישראל היא ארצי. אבל אמא התעקשה. הייתי בכיתה י' ונסעתי לחודש לאוקראינה. אז כבר הייתי נטועה חזק בשמירת המצוות. הצטיידתי באוכל כשר לחודש ימים ונסעתי לבקר את אמא.

פתאום התעוררו בעיות בלתי צפויות עם הניירת שלי. נתקעתי בז'טומיר בלי אפשרות לטוס חזרה. החודש חלף, מלאי המזון שהבאתי אתי אזל, ולא נראה סיכוי שהמצב ישתנה. בבית אכלתי רק מצות, פירות וביצים קשות. דודה שלי לא החמיצה כל הזדמנות להציק וללעוג: "מה זה גרביים בטמפרטורה של 40 מעלות?" היא דאגה לתת לי הרגשה שאני חולת נפש, פשוטו כמשמעו. היה מאוד קשה, אבל הקושי נתן לי כוח. עשיתי 'דווקא'. אני אראה להם, לכולם, שאני יכולה. אני אצליח. כל הזמן רק דאגתי שאיני עוברת על הלכה; שאני מקיימת הכול כראוי.

באותה תקופה חלמתי חלום. בחלומי זו שבת חופשה, ואף אחד לא מזמין אותי, אף אחד לא רוצה לקחת אותי לשבת, ואני נשארת לבד בפנימייה. ופתאום, בחלומי, טלפון מהרב

כך בדיוק אנו רוצים את הבית שלנו: בית מלא חום ואהבה, המעניק לא רק לבני הבית אלא לכל מי שצריך.

גרונה. והוא מודיע לי שאני נוסעת לרבי. ראיתי בחלומי את הרבי ואת הרבנית. אני לא יכולה לתאר לך את החום שחשתי. את ההרגשה הנפלאה הזו של בית הרבי והרבנית. כשהתעוררתי, ידעתי: בחיים לא אעזוב!

כך בדיוק אנו - בעלי ואני - רוצים את הבית שלנו: בית חם, כמו שראיתי בחלום. בית מלא חום ואהבה, המעניק לא רק לבני הבית אלא לכל מי שצריך. אנחנו מתפללים ומקווים שבעז"ה נצליח.

אחרי התיכון שוב התלבטתי. אמא לחצה שאלמד לימודים אקדמיים; היא ציפתה שאגיע לתואר. שקלתי לימודים במקומות שונים. כשנדע לי שהלימודים בבית רבקה מעניקים - בנוסף לכל - גם תואר אקדמי, ההכרעה נפלה על לימודים במכללה. בחרתי במסלול לגיל הרך, כיוון שאני מאוד מתעניינת בפסיכולוגיה של הילד, וגם אוהבת ילדים. אולי, בעתיד, אלמד גם חינוך מיוחד. התנדבתי בעבר לעבוד עם ילדים חריגים ומצאתי הרבה סיפוק והנאה בעבודה איתם.

ביום שני, בעודי בבית הספר של השלוחים, קיבלתי טלפון: "מחר בשעה 13:50 הטיסה שלך לארץ!" הייתי בהלם. בתחילה פשוט לא הצלחתי להבין על מה הוא מדבר. שבעה חודשים אני כמו כלואה בלי סיכוי להיחלץ, והנה פחות משבוע אחרי שביקשתי מהרבי, קיבלתי. קיבלתי מהרבי מתנה ליום ההולדת שלי. הרבי הגשים לי את החלום.

גם ביום ההולדת ה-19, כשכבר הייתי שוב בארץ, פתחתי את ספר ה'איגרות קודש'. ושוב, נפתח בדיוק באותו עמוד, אותו מכתב. (היו לי אז רק שני כרכים של איגרות קודש, אין פלא שפתחתי באותו עמוד.) אני מייד ידעתי: זו מתנה. המכתב הזה שקיבלתי מהרבי מגלה שאני עומדת לקבל מתנה.

שלושה ימים אחר כך נערכה הגרלה בבית הספר. חברה ביקשה ממני לקנות כרטיס. בדיוק היו לי בכיס 10 שקלים. שילמתי. מעולם לפני כן לא זכיתי בהגרלות. כשנערכה ההגרלה בשעת ההפסקה, נשארת בהדר התפירה להשלים עבודת פרויקט שהכנתי. אפילו לא ירדתי להשתתף. פתאום מגיעה חברה שלי לסדנת התפירה: "זכית בדולר של הרבי!"

"נו, באמת? את עובדת עליו? את יודעת שאני כל כך רוצה את זה אז את משחקת אתי עכשיו?" והיא לא התעכבה; תפסה ביד, ומשכה אותי למטה. אכן, זכיתי בדולר מהרבי. קיבלתי מתנה!

הדולר הזה שמור אצלי בתוך ספר ה'איגרות קודש', ליד המכתב: "ברכה להצלחה בגשמיות וברוחניות".

מייד ידעתי: זו מתנה! המכתב הזה שקיבלתי מהרבי מגלה שאני עומדת לקבל מתנה.

כשחזרתי לארץ אחרי השהות הארוכה והקשה באוקראינה, הכול נראה שונה. פתאום יש הכול. יש אוכל, ממתקים בשפע. היה לי קשה עם זה. באוקראינה התמודדתי; נלחמתי. ידעתי שהתנאים לא מאפשרים, והצלחתי למרות הכול. היו לי כל הסיבות לעזוב, ולא עזבתי. ופתאום כאן, בחזרה בארץ, הכול היה קל מדי. פתאום רציתי לעזוב הכול. ואז גיליתי שאני כותבת שירים. התחלתי לכתוב. אני כותבת לעצמי, מבטאת את הרגשות שלי.

אני שלמה עם הדרך שבה בחרתי. זו בחירה שלי. איש לא עשה זאת במקומי, איש לא הכריח אותי. זו הדרך שמצאתי. ואני שמחה! אני מפחדת לחשוב מה היה קורה אילו... לאן הייתי מגיעה.

בפנימייה תמיד אמרו לנו, שהרבי בחר את "ילדי צ'רנוביל". למה דווקא אני כאן? אני מרגישה את הזכות הגדולה, שהרבי בחר בי, בנשמה שלי, שאני אהיה פה. תכל'ס, אני חייבת לרבי. וזה הרי מה שהרבי רוצה, שאני אלמד כאן.

"אמא לא הבינה מה קורה לי", מושקא ואמה בחתונה